

Finanční analýza pojišťoven

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Masarykova univerzita

Hlavní úkoly finanční analýzy

- ❑ neustále vyhodnocovat, na základě finančních ukazatelů, ekonomickou situaci pojišťovny,
- ❑ současně, pomocí poměrových ukazatelů finanční analýzy, odhadovat budoucí vývoj jednotlivých ekonomických veličin,
- ❑ ukazatele úspěchu, vycházející z finanční analýzy, využít při vyhodnocování úspěšnosti zvolené podnikové strategie v návaznosti na změny tržní struktury, konkurenční pozice a celkové ekonomické situace v pojišťovně.

Bližší viz PE, s. 99

Uživatelé finanční analýzy

- ❑ potenciální klienti pojišťovny jako podklad pro orientaci a rozhodování o využití produktů a služeb dané pojišťovny,
- ❑ analytici, finanční poradci, pojišťovací zprostředkovatelé, daňoví poradci, burzovní makléři,
- ❑ novináři, univerzity a nakonec i nejširší veřejnost, která se zajímá o činnost pojišťoven z nejrůznějších důvodů.

Bliže viz PE, s. 99

Využití finanční analýzy

interní

slouží jako nástroj plánování, organizování a kontroly pro potřebu managementu pojišťovny,

externí

je určena pro akcionáře, dozorčí orgány, klienty, potenciální investory apod. a vychází ze zveřejňovaných údajů (tj. z roční účetní závěrky).

Blíže viz PE, s. 99 - 100

Typy finanční analýzy

- ❑ **Fundamentální analýza**
představuje rozборы založené na rozsáhlých znalostech vzájemných souvislostí mezi ekonomickými a mimoekonomickými jevy. Využívá zkušenosti odborníků – nejen pozorovatelů, ale často i přímých účastníků ekonomických procesů – na jejich subjektivních odhadech pro situace a jejich trendy. I když se tato analýza opírá o velké množství informací, zpracovává údaje spíše **kvalitativní**.
- ❑ **Technická analýza**
představuje použití matematických, matematicko-statistických a dalších algoritmizovaných metod ke **kvantitativnímu** zpracování dat s následným (kvalitativním) ekonomickým posouzením výsledku.

Bliže viz PE, s. 100

Metody finanční analýzy

Metody finanční analýzy z **hlediska potřeb uživatelů**:

- ❑ **Analýza absolutních (stavových) ukazatelů:**
 - analýza trendů (horizontální-indexová analýza),
 - procentní rozbor (vertikální analýza).
- ❑ **Analýza rozdílových a tokových ukazatelů:**
 - analýza fondů finančních prostředků,
 - analýza cash flow.
- ❑ **Analýza poměrových ukazatelů:**
 - rentability,
 - aktivity,
 - zadluženosti a struktury kapitálu
 - likvidity,
 - kapitálového trhu,
 - na bázi finančních fondů a cash flow.

Metody finanční analýzy

☐ Analýza soustav ukazatelů:

- DuPontův rozklad,
- ostatní pyramidové rozklady.

Metody finanční analýzy z **hlediska složitosti a hloubky rozboru**:

- ☐ Elementární metody – využívají jednoduchou a procentní matematiku.
- ☐ Vyšší metody – jsou založeny na složitějších matematických postupech.

Bliže viz PE, s. 101

Ukazatele finanční analýzy

❑ Stavové ukazatele

Jsou to položky rozvahy (aktiva a pasiva), jež vypovídají o stavu majetku a jeho zdrojů k určitému okamžiku. Jde o primární úkol účetnictví.

❑ Rozdílové ukazatele

- Existují různé typy rozdílových ukazatelů. Z nich nejčastěji využívaným ukazatelem je čistý pracovní kapitál.
- Čistý pracovní kapitál je rozdíl mezi celkovými oběžnými aktivy a celkovými krátkodobými dluhy (zpravidla závazky s dobou splatnosti do jednoho roku).

Čistý pracovní kapitál = Oběžná aktiva – Krátkodobé závazky

Bliže viz PE, s. 102

Ukazatele finanční analýzy

☐ Tokové ukazatele

Informují o změně extenzivních ukazatelů, k níž došlo za určité období. Patří k nim např. cash flow (rozdíl mezi stavem peněžních prostředků a dalších pohotových prostředků v okamžiku t_1 oproti okamžiku t_2).

☐ Poměrové ukazatele

Jsou intenzivní ukazatele a jsou to podíly dvou stavových popř. tokových ukazatelů. Vyjadřují vztah mezi dvěma položkami účetních výkazů, mezi kterými co do obsahu existují určité souvislosti. Mají převážně pravděpodobnostní charakter.

Bliže viz PE, s. 102 - 103

Klasifikace poměrových ukazatelů

- ❑ **Rentabilita** – představuje poměr celkového zisku k výši podnikatelských zdrojů, jichž bylo použito k jeho dosažení. Analýza rentability tedy zjišťuje efektivnost vložených prostředků.

$$\text{Rentabilita celkového kapitálu (ROA)} = \frac{\text{Zisk}}{\text{Celková aktiva}}$$

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)} = \frac{\text{Zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

Bližší viz PE, s. 103

Klasifikace poměrových ukazatelů

- ❑ **Zadluženost** – představuje poměr cizích zdrojů k určitému druhu kapitálu (kapitál, aktiva). Zadluženost je klíčovým kritériem dlouhodobějšího zajištění likvidity. Čím je zadluženost větší, tím větší je riziko, že závazky nebudou moci být včas splaceny. Pro objektivnější posouzení zadluženosti se používá více ukazatelů. V pojišťovnictví je třeba k tomuto ukazateli přistupovat obezřetně a patřičně jej modifikovat.
- ❑ **Likvidita** – představuje schopnost pojišťoven přeměnit majetek na prostředky, jež je možné použít na úhradu závazků. Základními ukazateli, jež patří do této skupiny, jsou ukazatele běžné, pohotovové a okamžité likvidity. K tomu, abychom mohli vypočítat tyto jednotlivé ukazatele, je nezbytně nutná znalost hodnoty krátkodobých závazků.

Bliže viz PE, s. 103 - 104

Klasifikace poměrových ukazatelů

- ❑ **Ostatní vybrané upravené poměrové ukazatele v pojišťovnictví**
 - Některé upravené poměrové ukazatele finanční analýzy je možné využít omezeně a modifikovaně.
 - Specifikum pojišťovnictví spočívá též v tom, že životní pojištění a neživotní pojištění mají své vlastní charakteristické prvky jak v oblasti upisování, tak odškodňování (i ve zdanění), v tvorbě i použití technických rezerv, což v EU vedlo až k oddělení jejich činnosti a k samostatné existenci životních a neživotních pojišťoven.

Bližší viz PE, s. 104 - 108

Rating

- ❑ **Rating** je komplexní a nezávislá analýza hodnoceného subjektu posuzující jeho schopnost a ochotu dostát včas a v plné míře všem svým splatným závazkům.
- Rating lze také definovat jako hodnotící systém, který pomocí stupnice vyjadřuje investiční kvality nebo stanovuje **stupeň rizika nedodržení závazku** vyplývající z emise dluhopisů nebo jiných závazků.
- ❑ **Rating je prováděn** nezávislou soukromou agenturou – ratingovou agenturou, která udělí dlužníkovi odpovídající ratingovou známku. Tato známka je vyjádřením schopnosti subjektu plnit své individuální – konkrétní dluhové závazky, to znamená splatit jistinu a úroky.
- ❑ **Smyslem ratingu** je zprostředkovat informace uživatelům (zapůjčovatelům cizího kapitálu) a z druhé strany zviditelnit klienty (např. pojišťovny) s cílem přinést jim levnější zdroje.

Bližší viz PE, s. 109

Výstupy ratingu

- ❑ **Interní typ** je poskytován managementu společnosti a může sloužit jako návod pro zlepšení jejich činnosti.
- ❑ V **externím typu** jsou shrnuty nejdůležitější charakteristiky hodnocených subjektů a využívají je zejména zapůjčovatelé cizího kapitálu, investoři do vlastního kapitálu firem, obchodní partneři či poradenské společnosti a široká veřejnost. Většina ratingových agentur spolupracuje na ratingu s klientem.
- ❑ **Nevyžádaný rating**, který vytvářejí agentury na základě požadavků od investorů či obchodních partnerů, a jenž je vytvářen často bez spolupráce s hodnoceným subjektem především z veřejně přístupných informací.

Bliže viz PE, s. 110

Typy ratingu

- ❑ **Credit Rating (CR)** - je ratingem závazků subjektu, úvěru nebo dluhové emise. Prováděná analýza může být kvalitativní nebo kvantitativní v závislosti na ratingové agentuře. Na subjekt se pohlíží skrz trh, přičemž rating není postaven na souboru ukazatelů a kapitálové přiměřenosti. Na sektor se pohlíží z globálního hlediska (trendy, specifika) a jsou zohledněny národní charakteristiky (regulace, limity, legislativa).
- ❑ **Financial Strength Rating (FSR)** - zkoumá finanční sílu pojišťovny při pojistných událostech, dále strukturu a kvalitu technických rezerv, stupeň zajištění a rizikovost pojistného portfolia.

Bliže viz PE, s. 110 - 112

Stupnice ratingu

Moody's:

- největší spolehlivost Aaa
- velmi malé riziko (Aa1 až Aa3)
- malé riziko (A1 až A3)
- střední riziko (Baa1 až Baa3)
- vyšší riziko (Ba1 až B3)
- vysoké riziko (Caa1 až Caa3)

Stupnice ratingu

Standard & Poor's a Fitch:

- nejhodnověrnější dlužník (AAA)
- o něco větší riziko (od AA-plus do BB-plus)
- spekulativní pásmo méně důvěryhodných dlužníků (BB-plus až B-minus)
- velmi rizikové (CCC-plus až D)